

MINISTERIE VAN JUSTITIE
Wetenschappelijk onderzoek- en Documentatiecentrum
's-Gravenhage

parkeerproblematiek II
de afhandeling door justitie
van overtredingen
van de parkeervoorschriften

38

ministerie van justitie

WVS

1980

MINISTERIE VAN JUSTITIE
Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
's-Gravenhage

De afhandeling door justitie van overtredingen
van de parkeervoorschriften.

Drs. C. Cozijn

Mr. N. Nijenhuis-Dijkhoff

INHOUDSOPGAVEblz.

1. INLEIDING	1
2. DE HANDHAVING VAN PARKEERVOORSCHRIFTEN: OPSPORING EN SANCTIE- ARSENAAL	2
3. DE OPZET VAN HET ONDERZOEK	6
4. DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK	9
4.1. De sociaal-demografische persoonskenmerken van de dader	9
4.2. De wijze van afdoening van parkeerovertredingen door justitie	11
4.2.1. Het sepotbeleid van het Openbaar Ministerie	11
4.2.2. De transactie door het Openbaar Ministerie	13
4.2.3. De eis van het Openbaar Ministerie ter terechtzitting	14
4.2.4. Het vonnis van de kantonrechter	16
4.2.5. De executie van de boete	18
4.2.5.1. De uitvoerbaarheid van de vonnissen	18
4.2.5.2. De executie van de opgelegde boetes	20
4.3. De snelheid van afdoening van parkeerovertredingen door justitie	22
4.3.1. Het tijdsverloop tussen de parkeerovertreding en de sepotbeslissing	22
4.3.2. Het tijdsverloop tussen de parkeerovertreding en het betalen van het door het OM aangeboden transactiebe- drag	24
4.3.3. Het tijdsverloop van die zaken die door de kanton- rechter door oplegging van een boete werden afgedaan	28
5. SAMENVATTING EN DISCUSSIE	36

1. Inleiding

In de sfeer van de handhaving van parkeervoorschriften spelen een drietal groeperingen een belangrijke rol. Allereerst zijn daar de opsporingsambtenaren van de politie en de parkeerwachters. Deze groep van met de handhaving belaste personen vervult een taak die men naar analogie van wat in de gezondheidszorg gemeengoed geworden is, zou kunnen omschrijven als eerstelijns handhaving. Zij bepalen of er van een overtreding van de parkeervoorschriften sprake is en of er met het arsenaal van handhavingsmaatregelen tegen de geconstateerde overtredingen opgetreden zal worden. Door het stellen van prioriteiten in de opsporing met betrekking tot de aard van de overtredingen, welke prioriteiten mede bepaald worden aan de hand van het grote aantal overtredingen en de beperkte omvang van het opsporingsapparaat, heeft de politie (incl. de parkeerwachters) een vrij grote invloed op het al dan niet "op gang brengen" van het sanctie-apparaat.

De tweede groep van relevante personen bestaat uit de vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, dat bijzonderlijk belast is met de handhaving der wetten, de vervolging van de strafbare feiten en het uitvoeren van vonnissen (art. 4 R.O.). Met de opsporing van strafbare feiten in enge zin houdt het O.M. zich niet nadrukkelijk bezig. Dit laten zij aan de opsporingsinstanties over, welke eventueel kunnen opereren aan de hand van door het O.M. geformuleerde richtlijnen en prioriteiten. Het Openbaar Ministerie kan afzien van vervolging (167 Sv) of de zaak voorleggen aan de derde groep van personen die in de handhaving van parkeerovertreding een rol spelen, te weten de kantonrechters. Op grond van de taakomschrijving van het O.M. in artikel 4 RO en de mogelijkheid tot het niet instellen van een vervolging ex artikel 167 Sv¹⁾ zou men het OM als de spil in de handhaving van de parkeervoorschriften kunnen beschouwen. De kantonrechters nemen kennis van parkeerovertredingen, bepalen of het telastegelegde bewezen is, een strafbaar feit is en of de dader deswege strafbaar is en (als deze vragen bevestigend beantwoord zijn) of en zo ja welke straf in welke maat zal worden opgelegd. Hiermee vormt de kantonrechter, afgezien van de mogelijkheid van hoger beroep en cassatie, het sluitstuk in de handhaving van parkeervoorschriften.

---

1) Overigens kan het Openbaar Ministerie ex art. 74 Sr. een schikkingsvoorstel aan de verdachte doen. Accepteert deze het aanbod en voldoet hij aan de voorwaarden, dan zal niet tot vervolging worden overgegaan.

Over de afdoening van parkeerovertredingen door Openbaar Ministerie en kantongerechten zijn weinig gegevens bekend. De justitiele en criminele statistieken, zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden bieden nauwelijks een houvast. De parkeerovertredingen duiken onder in het grote aantal "overtredingen - niet Wetboek van Strafrecht" of in het aantal "overtredingen Wegenverkeerswet e.a.". De omvang van het totaal aantal in Nederland uitgeschreven parkeerbonnen is dan ook niet uit de statistieken af te leiden. Dit geldt evenzeer voor het aantal parkeerovertredingen dat in de parketregisters wordt ingeschreven. Ook over de afdoening van de ingeschreven zaken is niets bekend, althans niet in kwantitatieve zin.

Teneinde omtrent de afdoening van parkeerovertredingen door Openbaar Ministerie en kantongerechten meer inzicht te verkrijgen werd besloten een onderzoek van de zaaksdossiers in te stellen. Van dit dossieronderzoek wordt hier verslag gedaan.

2. De handhaving van parkeervoorschriften: opsporing en sanctie-arsenaal.

Zoals in de inleiding reeds werd aangegeven vindt de opsporing van parkeerovertredingen in hoofdzaak plaats door de opsporingsambtenaren van de politie. In grotere gemeenten gaat het daarbij vaak om niet tot de reguliere politie behorende personen met een bijzondere opsporingsbevoegdheid, die worden aangeduid met namen als parkeercontroleurs, parkeewachten en parkeerpolie.

Indien de opsporingsambtenaar een overtreding van de parkeervoorschriften constateert die voor bestraffing in aanmerking komt, staan hem afhankelijk van de situatie twee wegen open. Hij kan een zogenaamde parkeerbon uitschrijven en aan het voertuig bevestigen, waarop vermeld staat dat de bestuurder strafvervolgning kan voorkomen door uiterlijk de volgende dag op het aangewezen bureau te betalen een bedrag ad. f..... (thans in de meeste gevallen 25 gulden). Volgt de betaling niet, dan wordt procesverbaal opgemaakt en naar het parket van de O.v.J. gestuurd.

Indien de opsporingsambtenaar de bestuurder op straat bij het voertuig aantreft dan doet hij onmiddellijk een transactie-aanbod. Na betaling van het daartoe vastgestelde bedrag zal geen strafvervolgning worden aangevangen.

Indien de bestuurder het transactie-aanbod afslag moet een kennisgeving van oproeping worden uitgereikt. Binnen vijf dagen daarna doet de opsporingsambtenaar de bestuurder een oproeping om bij de kantonrechter te verschijnen toekomen. Er doet zich echter een complicatie voor wanneer

de opsporingsambtenaar een transactie-aanbod aan de bestuurder doet en deze uitdrukkelijk accepteert, doch niet kan betalen omdat hij geen geld bij zich heeft of de ambtenaar geen betalingsformulier bij zich heeft. In dat geval reikt de ambtenaar toch een Kennisgeving van Oproeping uit, met daarop aangegeven dat bestuurder alsnog uiterlijk de volgende dag op het aangewezen bureau het transactiebedrag kan voldoen. Gebeurt dit inderdaad, dan vervalt de kennisgeving. Wordt echter niet betaald, dan volgt gewoon de oproeping.

Hiernaast doet zich de mogelijkheid voor dat in bepaalde gevallen niet voldaan wordt aan de voorwaarden waaronder een politietransactie mag worden aangeboden. Is dan wel voldaan aan de voorwaarden voor het aanhangig maken door oproeping, dan wordt direct een kennisgeving van oproeping uitgereikt. Kan de zaak ook niet door oproeping aanhangig gemaakt worden, dan moet de opsporingsambtenaar de "gewone" weg volgen: opmaken van proces-verbaal¹⁾.

Uit het voorgaande volgt dat de O.v.J. langs drie verschillende wegen in aanraking komt met door de opsporingsambtenaren geconstateerde overtreding van parkeervoorschriften, te weten via opgezonden proces-verbaal, via opgezonden proces-verbaal na uitschrijven van een parkeerbon en via het dubbel van de oproeping.

Inmiddels is de eerste sanctie op het gebied van de parkeerovertredingen aan de orde geweest. Het gaat hier om die gevallen waar het door de politie gedane aanbod (mondeling dan wel via de parkeerbon dan wel via de kennisgeving met transactiemogelijkheid) door de bestuurder geaccepteerd is en de betaling van de afkoopsom heeft plaats gevonden binnen de aangegeven termijn op de aangewezen plaats.

Tot 1 mei 1978 ging het hierbij om een bedrag van 15 gulden (behoudens enkele uitzonderingen) en sinds die datum is dit bedrag 25 gulden (behoudens enkele uitzonderingen). In de uitzonderingsgevallen is het bedrag van de politietransactie overigens hoger.

Bij niet geslaagde transactie komt, behoudens gevallen waar bijvoorbeeld de bestuurder niet kan worden achterhaald, de zaak op het parket.

De officier van justitie of, indien aanwezig, de verkeersschout, kan dan nog afzien van vervolging (seponeren), zodat de zaak niet aan de kanton-

---

1) De beschreven procedures voor het geval dat de opsporingsambtenaar de bestuurder bij het voertuig aantreft, mogen voor wat betreft de omvang van de toepassing niet overschat worden. Met name de oproepingsprocedure komt nauwelijks voor. De indruk bestaat dat in gevallen waar deze procedure in principe toepasbaar is, nogal eens gepardonneerd wordt, of de 'gewone' weg gevolgd wordt.

rechter zal worden voorgelegd. Hij kan ook, en dat is regel, aan de bestuurder een stransactievoorstel doen. Dat houdt in dat de officier (of de schout) alsnog van vervolging af zal zien indien aan de door hem of haar te stellen voorwaarde wordt voldaan. Deze voorwaarde bestaat doorgaans uit het voor een bepaalde datum voldoen van een bepaald bedrag¹⁾. Soms (en in sommige arrondissementen als regel) wordt bij niet voldoen aan deze voorwaarde nog een tweede, identiek transactieaanbod gedaan.

Wordt het door het OM gedane transactieaanbod door de bestuurder niet geaccepteerd (hetgeen blijkt uit het niet betalen van de afkoopsom) dan wordt de zaak ter zitting van de kantonrechter gebracht. De kantonrechter beschikt over het meest ruime sanctie-arsenaal. Hij immers kan (indien het telaste gelegde werd bewezen, het bewezene een strafbaar feit is, en de dader strafbaar is) schuldigverklaren zonder toepassing van straf, of een sanctie opleggen. Deze sanctie kan variëren van de wettelijke strafminima (thans vijftig cent of een dag vrijheidsstraf) tot maximaal twee maanden hechtenis of driehonderd gulden boete (artikel 139 RVV, i.v.m. artikel 34 WWV²⁾). Het is te verwachten dat de kantonrechter bij zijn strafoplegging doorgaans vrij ver van het wettelijke strafmaximum verwijderd zal blijven. Dit is bij andere delicten immers ook eerder regel dan uitzondering.

Het voorgaande samenvattend kan de bestuurder van een motorvoertuig de volgende sancties op door hem gemaakte parkeerovertredingen verwachten:

- het bedrag van de politietransactie (tot 1 mei 1978 vijftien gulden en sedertdien vijfentwintig gulden).
- bij niet geslaagde politietransactie volgt de O.M.-transactie, welke een bedrag van dertig gulden betreft.
- bij niet voldoen aan de OM-transactie volgt terechtzitting.

De kantonrechter kan schuldigverklaren zonder oplegging van straf, dan wel een straf opleggen welke kan oplopen tot twee maanden hechtenis of tienduizend gulden boete.

Als sluitstuk van de handhaving van de parkeervoorschriften hebben we in de inleiding de kantonrechter aangewezen. Dit is echter niet zonder meer juist. Verdachte kan immers rechtsmiddelen aanwenden, en wel, in-

---

1) Ten tijde van het schrijven van dit rapport betrof dit als regel een bedrag van 30 gulden.

2) Via art. 24 Sr. kan dit overigens oplopen tot een maximum van tienduizend gulden.

dien de appellabiliteitsgrenzen overschreden worden hoger beroep en eventueel cassatie.¹⁾ Ook voor het openbaar ministerie staan deze rechtsmiddelen open.

Ook met een onherroepelijk vonnis is de zaak nog niet geëindigd. Verdachte kan zich aan tenuitvoerlegging van het vonnis trachten te onttrekken. Hij kan weigeren zich te melden na een oproep te verschijnen teneinde de opgelegde hechtenis te doen tenuitvoerleggen, waartoe hij via een arrestatie alsnog gedwongen kan worden. Hij kan ook weigeren de opgelegde boete te voldoen. In dat geval kan het OM ter executie van de opgelegde boete overgaan tot verhaal op het vermogen van de veroordeelde. Bij parkeerovertredingen zal dit, als gevolg van de relatief geringe bedragen, niet of nauwelijks voorkomen. Biedt veroordeelde geen verhaal, of wordt van verhaal afgezien, dan wordt een arrestatiebevel uitgebracht, opdat de vervangende hechtenis geëxecuteerd kan worden. De executie van de vervangende hechtenis kan dan overigens worden voorkomen door alsnog de boete te voldoen. Deze uitgebreide weergave van het strafrechtelijk optreden tegen overtreding van de parkeervoorschriften dient twee doeleinden. Op de eerste plaats wordt een overzicht gegeven van de sancties die op het overtreden van de parkeervoorschriften kunnen volgen²⁾. Op de tweede plaats wordt een beeld geschetst van het aantal handelingen dat verricht wordt of kan worden om de bedreigde sanctie te kunnen effectueren. Het onderzoek waarvan hier verslag gedaan wordt is bedoeld om inzicht te verschaffen in de mate waarin deze handelingen worden verricht, waarbij een beperking wordt aangehouden tot die zaken waarmee het OM geconfronteerd wordt. Daarnaast wordt beoogd inzicht te verschaffen in de tijd die passeert tussen het feit en de uiteindelijke tenuitvoerlegging van de sanctie. Met betrekking tot dit laatste aspect stellen wij het betalen van het bedrag van de OM-transactie gelijk aan het tenuitvoerleggen van de straf.

-
- 1) Onder bepaalde voorwaarden staat voor verdachte het rechtsmiddel van verzet open. Omdat de verzetprocedure ook voor de kantonrechter dient, verandert dit rechtsmiddel niets aan de positie van de kantonrechter bij de handhaving van parkeervoorschriften.
  - 2) In dit overzicht is buiten beschouwing gelaten de mogelijkheid dat onder bepaalde voorwaarden foutgeparkeerde voertuigen door de politie kunnen worden verwijderd en op een daartoe aangewezen plaats worden bewaard. De kosten van versleping, bewaring en bewaking worden de eigenaar/bestuurder in rekening gebracht. Deze maatregel was niet toepasbaar ten tijde van het plegen van de bestudeerde overtredingen.

3. De opzet van het onderzoek

Zoals in de inleiding reeds werd opgemerkt bieden de door het Centraal Bureau voor de Statistiek uitgegeven publicaties nauwelijks houvast voor de vraagstelling waarmee dit onderzoek gestart is. Worden parkeerovertredingen niet als zelfstandige categorie in de gepubliceerde statistieken onderscheiden, omtrent het tijdsverloop bieden deze helemaal geen ingang. Deze informatie is wel voorhanden in de dossiers van de strafzaken die in de archieven van de arrondissementsparketten bewaard worden. Het onderzoek had niet tot doel na te gaan hoeveel parkeersovertredingen door de kantongerechten gezamenlijk werden afgedaan. Om deze reden was het niet nodig het onderzoek landelijk uit te voeren, en kon dus volstaan worden met een beperkt aantal kantons. Bij de keuze van deze kantons werd gelet op een zekere spreiding, zodat de resultaten van dit onderzoek omtrent de afhandeling van parkeerovertredingen een beeld geroepen dat op zijn minst indicatief is voor de afhandeling in de overige kantons. Besloten werd te kiezen voor twee kantons waarin plaatsen gelegen zijn met een groot parkeerprobleem (i.c. Amsterdam en Utrecht) en twee kantons met daarin minder grote steden, waarvan één kanton buiten de randstad Holland. De keuze viel hierbij op de kantons Haarlem en Dordrecht, waarbij Dordrecht werd gekozen vanwege de bereikbaarheid enerzijds en anderzijds omdat ook binnen dat kanton een plaats viel, waar een min of meer ernstig parkeerprobleem zou kunnen zijn. De keuze voor de kantons Haarlem en Amsterdam werd mede gebaseerd op het feit dat in de gemeenten Haarlem en Amsterdam reeds onderzoek verricht was naar het effect van de verhoging van het bedrag van de politie-transactie per 1 mei 1978¹⁾. De keuze voor het kanton Utrecht werd mede gebaseerd op het bij het politiekorps van de gemeente Utrecht uitgevoerde onderzoek naar de afhandeling van parkeerovertredingen door de politie.

Besloten werd om in het onderzoek gebruik te maken van zo recent mogelijk materiaal, doch daarbij het effect van mogelijke seizoensinvloeden zoveel als mogelijk was uit te schakelen. Deze dubbele eis leidde

---

1) Zie Cozijn, C. en N. Nijenhuis-Dijkhoff, Het effect van de verhoging van het bedrag van de politie-transactie, Den Haag, WODC, 1979.

er toe dat gekozen werd voor onderzoek aan de hand van gedurende het jaar 1977 in de betrokken parketregisters ingeschreven parkeerovertradingen. Door het jaar 1977 te kiezen werd verwacht dat er ten tijde van de steekproeftrekking (eind 1978, begin 1979) geen zaken zouden zijn waarin de uiteindelijke sanctie nog niet was tenuitvoergelegd.

Omdat representativiteit niet het belangrijkste oogmerk was, maar anderzijds toch vergelijkingen tussen de kantons mogelijk moesten zijn werd gekozen om in elk der kantons ongeveer 200 zaken in het onderzoek te betrekken. De zaken zouden wel langs a-selecte weg getrokken moeten worden. De standaardprocedure was als volgt: Eerst werd het aantal in het jaar 1977 ten behoeve van het betrokken kantongerecht ingeschreven zaken bepaald. Dit aantal werd gedeeld door 200. De uitkomst hiervan is het zogenaamde trekkingsinterval. Telkens werd dan die parkeerovertrading genomen die het dichtst volgde op het trekkingsinterval. Een voorbeeld moge dit verduidelijken. Stel dat ten behoeve van een kantongerecht in totaal 100.000 zaken waren ingeschreven. Er moeten 200 parkeerovertradingen uit geselecteerd worden. Het trekkingsinterval bedraagt dan $100.000 : 200 = 500$. Dat wil zeggen dat elke vijfhonderdste inschrijving getrokken wordt. At random wordt een start nummer bepaald, zeg 131. Dat betekent dus dat inschrijving nummer 131 getrokken werd, daarna nummer 631, 1131, 1631 enz. Mocht een getrokken zaak geen parkeerovertrading betreffen (bv. nr. 1131) dan worden de inschrijvingen vanaf nummer 1131 nagelopen, tot de eerste inschrijving van een parkeerovertrading. Daarna wordt de procedure herhaald met nummer 1631 enz.

De verschillen in de parketadministraties bleken echter zo groot, dat de standaardprocedure voor elk kanton op verschillende wijze moest worden bijgesteld. Zo was op het parket te Amsterdam een aparte registratie van parkeerovertradingen welke aan de competentie van de kantonrechter te Amsterdam waren onderworpen. Het kantongerecht te Haarlem houdt ook zitting in Hoofddorp, voor welke zittingen een aparte registratie wordt gehouden. Hier werd besloten slechts die zaken te selecteren die op de zitting van de kantonrechter te Haarlem zouden komen. In Utrecht bleek een aparte registratie te worden bijgehouden van de op het grondgebied van de gemeente Utrecht gepleegde overtradingen. Hier werd de keuze dan ook tot deze registratie beperkt. Slechts in Dordrecht bleek de standaardprocedure vrijwel ongewijzigd te kunnen worden gehanteerd.

De op de aldus geselecteerde zaken betrekking hebbende dossiers werden uit de archieven van de parketten gelicht, waarna de voor het onderzoek relevant geachte informatie aan de hand van een codeboek (zie bijlage I) op ponsconcepten werd overgenomen en na ponsing op magneetband geregistreerd. Na controle op codeer- en ponsfouten werden de dossiers weer in de archieven van de parketten opgeborgen.

Uiteindelijk werden 879 zaken geanalyseerd, waarvan er 241 afgedaan waren binnen het kanton Amsterdam, 208 binnen het kanton Haarlem, 214 binnen het kanton Utrecht en 216 binnen het kanton Dordrecht.

4. De resultaten van het onderzoek.

De resultaten van het onderzoek zullen wij in de navolgende volgorde presenteren. Allereerst zullen we in 4.1. aandacht besteden aan sociaal-demografische persoonskenmerken van de dader.

Daarna zullen wij in 4.2. aandacht besteden aan de wijze van afdoening en in 4.3. aan het tijdverloop tussen het plegen van het feit en de diverse stadia in het proces van afdoening.

4.1. De sociaal-demografische persoonskenmerken van de dader.

Van de 879 zaken die werden ingeschreven in de parketregisters betroffen er drie een rechtspersoon, zodat van deze daders geen sociaal-demografische persoonskenmerken vaststelbaar waren.

Van de overige 876 zaken betrof het in 80,4% zaken tegen mannen en in 19,6% zaken tegen vrouwen. Aan dit gegeven kan op zichzelf niet veel betekenis worden toegekend. Er is immers nog steeds een vrij sterke ondervertegenwoordiging van vrouwen onder de automobilisten. Bovendien weten we niet of vrouwelijke automobilisten minder parkeerovertradingen maken en of hun transactiebereidheid niet hoger is dan die van hun mannelijke collegae.

De burgerlijke staat van de overtreder kon in slechts 9,8% van de gevallen worden vastgesteld. Van deze 9,8% was echter vrijwel iedereen gehuwd: 91,7%.

De plegers van parkeerovertradingen zijn overwegend afkomstig uit de leeftijdsgroep van de onder 35-jarigen. Tweederde van hen behoort tot deze groep. Tot aan de groep van de 40- tot 45-jarigen zien we meer ingeschreven daders dan op grond van het bevolkingsaandeel verwacht mag worden. Daarboven treffen we juist minder daders. Het zijn dus vooral jongeren die fout-parkeren. Een overeenkomstig beeld zien we wanneer we de leeftijdsverdeling van de daders afzetten tegen die van de autobezitters. Ook hier treffen we dus het beeld aan dat in zovele onderzoeken gebleken is: het overgrote deel van de criminaliteit wordt gepleegd door de mannelijke bevolking beneden de leeftijd van 35 jaar.

Tabel 1: Plegers van parkeerovertredingen, autobezitters en bevolking naar leeftijd.

Leeftijd	Daders		Autobezitters ^{x)}	Bevolking ^{xx)}	
	abs	%	%	abs	%
18-24 jaar	168	19,4	14,8	1.618.577	16,7
25-29 jaar	190	21,9	15,3	1.181.168	12,2
30-34 jaar	233	26,9	14,5	1.028.239	10,6
35-39 jaar	96	11,1	11,7	840.069	8,7
40-44 jaar	69	8,0	10,1	775.602	8,0
45-49 jaar	40	4,6	9,0	757.004	7,8
50-54 jaar	32	3,7	7,7	733.987	7,6
55-64 jaar	29	3,3	11,3	1.256.286	12,9
65 jaar en ouder	9	1,0	5,5	1.514.235	15,6
Totaal	866	100,0%	100,0%	9.705.167	100,0%

x) Bron: WODC slachtofferenquête 1978   xx) Bron: CBS

Bijna alle daders tegen wie de zaak gericht was, waren in Nederland woonachtig 96,7%. Dat dit percentage zo hoog is is niet verwonderlijk. Eerder immers is het verwonderlijk dat er nog zoveel zaken worden ingeschreven tegen personen die in het buitenland woonachtig waren (1,8%) en tegen personen wier woonland onbekend was (1,5%). In bijna 30% van de gevallen was de dader woonachtig buiten het kanton waar het feit gepleegd (en berecht) was. De daders van parkeerovertredingen waarmee het OM geconfronteerd wordt zijn dus bijna allen woonachtig in Nederland, en wel voor 70% binnen het kanton waar het feit gepleegd en berecht werd. De daders zijn gemiddeld jonger dan de hele bevolking en zijn gemiddeld ook jonger dan de populatie van autobezitters. De daders zijn voornamelijk van het mannelijke geslacht.

4.2 De wijze van afdoening van parkeerovertredingen door justitie.

4.2.1. Het sepotbeleid van het Openbaar Ministerie.

De 879 in het onderzoek opgenomen zaken werden door het Openbaar Ministerie als volgt afgedaan: 75,4% resulteerde in een geslaagde transactie, 4,4% werd geseponeerd en de overige 22,2% werd op de terechtzitting van de kantonrechter gebracht. De verschillen tussen de kantons zijn niet groot (zie tabel 2). Wel blijkt onmiddellijk dat binnen het kanton Amsterdam minder transacties tot stand komen, dat in het kanton Haarlem meer wordt geseponeerd en minder op de terechtzitting gebracht, terwijl in Dordrecht veel minder wordt geseponeerd. Het verschil in sepotcijfers is het belangrijkste: de samenhang tussen het kanton van afdoening en de wijze van afdoening kan geheel aan de verschillen tussen de sepotpercentages worden toegeschreven!

Tabel 2: Afhandeling van parkeerovertredingen door het Openbaar Ministerie naar kanton van afdoening.

Kanton van afdoening	Afhandeling door het Openbaar Ministerie			Totaal
	transactie	sepot	terecht-zitting	
Amsterdam	169 (70,1)	13 (5,4)	59 (24,5)	241 (100,0%)
Haarlem	156 (75,0)	17 (8,2)	35 (16,8)	208 (100,0%)
Utrecht	157 (73,4)	6 (2,8)	51 (23,8)	214 (100,0%)
Dordrecht	163 (75,5)	3 (1,4)	50 (23,1)	216 (100,0%)
Totaal	645 (73,4)	39 (4,4)	195 (22,2)	879 (100,0%)

Dat wil zeggen dat de kantons onderling nauwelijks verschillen met betrekking tot de mate waarin de aangeboden transacties slagen en in de mate waarin de zaken op de terechtzitting worden gebracht. Dit is eigenlijk niet zo verwonderlijk wanneer we er van uitgaan dat het Openbaar Ministerie nauwelijks invloed kan uitoefenen op de transactiebereidheid van het publiek. Waar het wel invloed op kan uitoefenen is de vraag of al dan niet zal worden geseponeerd. Indien geen transactie tot stand komt en de zaak ook niet geseponeerd wordt, dan moet deze ter terechtzitting worden gebracht.

Tabel 3. De aard van de parkeerovertredingen naar kanton van afdoening in %.

Aard van de overtreding	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dodrecht	
1. Parkeerverbod (art. 8RVV jo bord 49, 50a en 50b)	10,4	53,8	31,8	71,5	41,0 (n=360)
2. Stopverbod (art. 8RVV jo bord 51)	16,2	9,6	16,4	-	10,7 (n= 94)
3. Laad/loszone (art. 8 RVV jo bord 54c)	1,7	1,0	2,8	0,9	1,6 (n= 14)
4. bijzondere plaatsen (taxi invalide etc.) (art. 8 RVV jo bord 54a,54b i.v.m. art.84 a RVV, 99,99a)	2,1	0,5	0,5	2,8	1,5 (n= 13)
5. art. 81 RVV (bus-haltes, fietspaden e.d.)	22,4	10,1	20,6	2,8	14,2 (n=125)
6. art. 80 RVV (links)	3,7	1,9	1,9	0,9	2,2 (n= 19)
7. parkeermeters (art. 83 f RVV)	32,8	17,8	13,6	6,9	18,2 (n=160)
8. parkeerzone (art. 84 RVV jo bord 53 i.v.m. art. 84 84 RVV)	-	-	5,6	8,3	3,4 (n= 30)
9. gele streep (art. 126 RVV)	3,3	0,5	2,8	3,2	2,5 (n= 22)
10. Gemeentelijke verordeningen	2,5	2,9	0,9	-	1,6 (n= 14)
11. overige overtredingen	5,0	1,9	3,3	2,3	3,2 (n= 28)
totaal	100,0% (n=241)	100,0% (n=208)	100,0% (n=214)	100,0% (n=216)	100,0% (n= 879)

Op grond van het bovenstaande moeten wij aannemen dat er beleidsverschillen tussen de diverse kantons aanwezig zouden zijn. Niettemin is het mogelijk dat er met betrekking tot de ernst van de ingeschreven zaken verschillen zijn tussen de kantons (zie tabel 3). Hieromtrent beschikken we over geen andere informatie, dan voorzover de ernst direct voortvloeit uit de aard van de parkeerovertreding. Op grond hiervan zullen we dus nauwelijks iets over het sepotbeleid van het OM kunnen zeggen. Er komt echter wel licht op verschillen in sepotpercentages wanneer we de technische van de beleidssepots onderscheiden. Laten we de zgn. technische of precessuele sepots buiten beschouwing, dan zien we in het kanton Amsterdam 4 beleidssepots overblijven, in Haarlem 6, in Utrecht 4 en in Dordrecht nog 2. Op grond van deze aantallen is het nauwelijks zinvol om van een sepotbeleid te spreken, laat staan over verschillen in het sepotbeleid. Dat er in Haarlem en Amsterdam dus iets meer geseponeerd werd dan in Utrecht en Dordrecht heeft dus wel met verschillen tussen de ingeschreven zaken te maken, doch echter vooral daardoor dat in beide eerstgenoemde kantons meer zaken ingeschreven worden waar het bewijs onvoldoende geacht wordt om tot dagvaarding over te gaan. De uit tabel 2 voortvloeiende indruk dat er verschillen in sepotbeleid tussen de kantons bestaan, kan dus niet in zekerheid worden omgezet. Ook een verschil in vrijspraken of schuldigverklaringen zonder toepassing van straf kan dit beeld niet verstoren; er werd slechts één vrijspraak aangetroffen, en één schuldigverklaring zonder toepassing van straf.

4.2.2. De transactie door het OM.

In 843 van de totaal 879 gevallen werd vanwege het OM een transactieaanbod gedaan. Dit komt overeen met 95,9% van de ingeschreven zaken. Er kan dus met recht gesteld worden, dat er sprake is van een routinehandeling bij het OM.

Slechts in een beperkt aantal gevallen stuurt het OM géén schikkingsvoorstel uit. Uit het onderzoekmateriaal kon geen aanwijzing worden gevonden waarom geen schikkingsvoorstel werd gedaan.

Door 544 verdachten (64,5% van hen die een transactieaanbod werd gedaan) werd het schikkingsbedrag voldaan.

Ingevolge art. 74² Sr kan de termijn nog éénmaal worden verlengd. In de praktijk komt dat hier op neer, dat dan een nieuwe acceptgirokaart aan de verdachte wordt toegezonden. Dit verlengen van de termijn geschiedt lang niet zo routinematig als het aanbieden van de transactie zelf. In ons onderzoek blijkt dat aan 204 verdachten een verlenging van de transactietermijn vergund werd, terwijl 299 verdachten niet binnen de oorspronkelijk gestelde termijn het schikkingsbedrag hadden voldaan. Ruim tweederde deel van hen die niet aan de oorspronkelijke gestelde voorwaarden voldeden kregen dus een tweede mogelijkheid geboden¹⁾. Van deze 204 personen betaalden alsnog 93 personen het schikkingsbedrag. Degenen wier zaak niet geseponneerd werd, en degenen wier zaak niet in een geslaagde transactie resulteerden, ontvingen een dagvaarding om ter zitting van de kantonrechter te verschijnen. Het ging hier om 203 zaken, dus 23% van het totaal aantal zaken, of 24% van het aantal niet-geseponneerde zaken. Tussen het uitbrengen van de dagvaarding en de datum van terechtzitting werd door 8 gedagvaardden alsnog een schikking met het OM getroffen. Het totaal aantal geslaagde transacties is hiermee gekomen op 645, d.w.z. 73,3% van het totaal aantal ingeschrven zaken, ofwel 76,8% van het aantal niet geseponneerde zaken. In figuur 1 wordt een overzicht van de "doorstroming" van de parkeerovertreringen weergegeven.

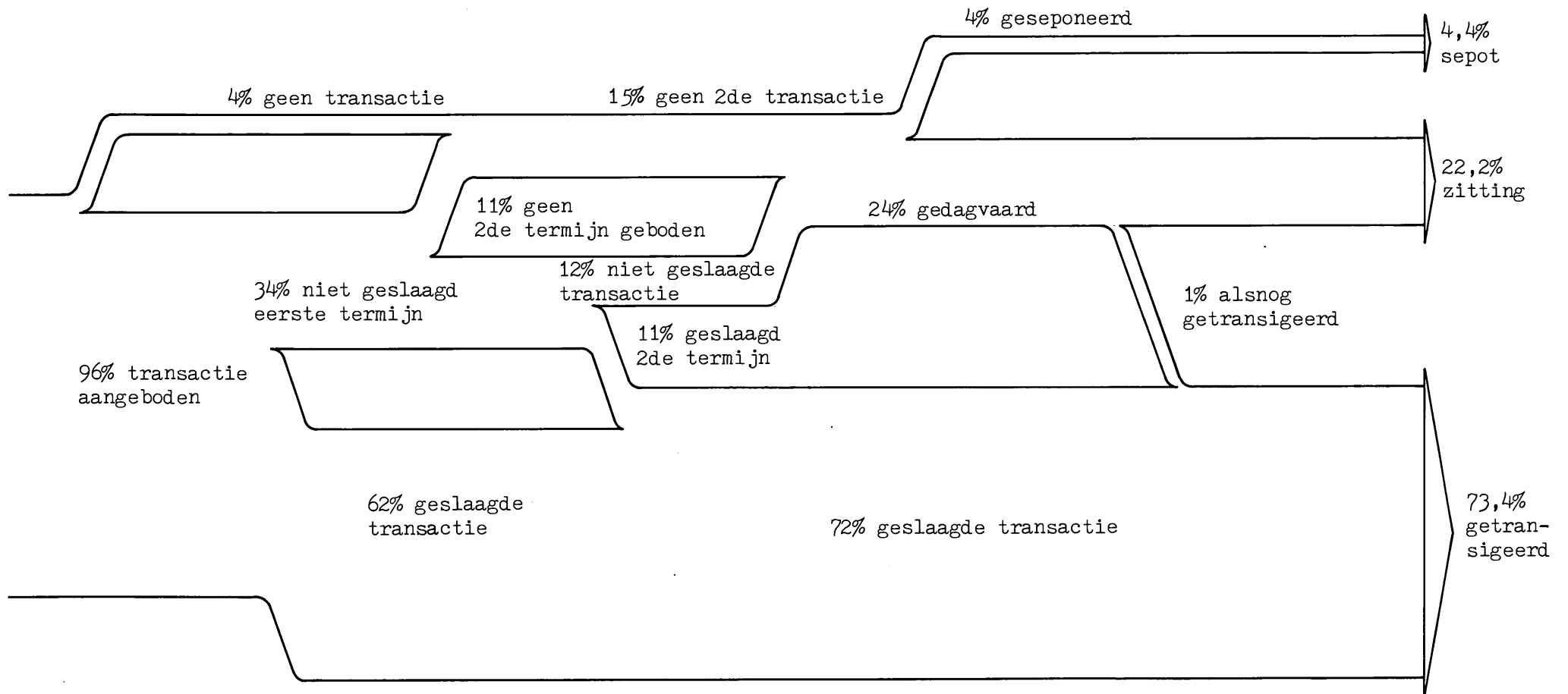
4.2.3. De eis van het Openbaar Ministerie ter terechtzitting.

Uit het voorgaande bleek dat 195 zaken ter terechtzitting werden gebracht. In 56 zaken bleek geen informatie over de eis in het dossier aanwezig. In de 139 zaken waar wel een door officier of schout geëiste straf bekend was werd geen enkele maal principale hechtenis gevorderd. Het Openbaar Ministerie bleek, voorzover daarover informatie beschikbaar was in de dossiers, alleen geldboete te hebben geëist. Een overzicht van de gevorderde geldstraffen wordt gegeven in tabel 4.

---

1) Het bleek niet mogelijk aan te geven waarom in het ene geval wel en in het andere geval geen tweede transactiemogelijkheid werd geboden.

FIGUUR 1: DE AFDOENING DOOR HET OPENBAAR MINISTERIE VAN INGESCHREVEN PARKEEROVERTREDINGEN (1977).

Tabel 4: Hoogte van de eis naar kanton.

Eis	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
15 gulden	-	1	-	-	1
20 gulden	7	-	-	-	7
25 gulden	4	7	-	-	11
30 gulden	48	21	-	25	94
40 gulden	-	-	3	20	23
45 gulden	-	-	2	-	2
50 gulden	-	1	-	-	1
onbekend	-	5	46	5	56
Totaal	59	35	51	50	195
gem.eis ^{x)}	28,47	29,00	42,00	34,44	31,00
standaardafw. ^{x)}	3,35	5,07	2,45	4,97	5,50

x) exclusief de onbekenden

Het bedrag dat het vaakst geëist werd bedroeg f30,-. De gemiddelde eis bedroeg f31,00. Bij de hoogte van de eis maakt het OM geen onderscheid naar geslacht. Ook maakt het OM geen onderscheid naar leeftijd van de dader en de aard van de parkeerovertreding. Evenmin naar beroepsniveau van de dader. De vraag of men te maken had met een reeds bij het politieverhoor afgelegde bekentenis of met een ontkenkende verdachte hield geen verband met de hoogte van de eis. Ook het al dan niet verschenen zijn van de verdachte op de terechtzitting bleek geen invloed te hebben op de hoogte van de eis.

Alles lijkt erop te wijzen dat het OM standardeisen opstelt en slechts in incidentele gevallen van deze standaard afwijkt. Voor het kanton Dordrecht lijkt het alsof er twee standardeisen van kracht waren.

4.2.4. Het vonnis van de kantonrechter.

In de dossiers van de 195 aan de kantonrechter voorgelegde zaken werd in 22 gevallen geen informatie over het vonnis aangetroffen. Eén zaak resulteerde in een vrijspraak en eveneens één zaak resulteerde in een schuldigverklaring zonder oplegging van straf. In geen der gevallen werd principale hechtenis opgelegd. Een overzicht van de opgelegde boetes wordt gegeven in tabel 5.

Tabel 5: Het vonnis van de kantonrechter naar kanton

Hoogte vonnis	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	Totaal
15 gulden	-	1	-	-	1
20 gulden	7	-	1	1	9
25 gulden	4	8	-	-	12
30 gulden	26	25	5	28	84
35 gulden	-	-	7	2	9
40 gulden	14	-	14	16	44
45 gulden	-	-	3	-	3
50 gulden	-	1	2	1	4
60 gulden	-	-	3	-	3
70 gulden	-	-	1	-	1
85 gulden	-	-	1	-	1
onbekend	7	-	13	2	22
Totaal	58	35	50	50	193
gemiddeld	30,98	29,-	42,16	33,75	33,77
standaardafw.	6,49	4,75	13,63	5,54	9,39

Ook de kantonrechter legt in de meeste gevallen een geldboete van 30 gulden op. Het gemiddelde boetebedrag was f 33,77.

Dit is gemiddeld bijna drie gulden meer dan de eis van het Openbaar Ministerie.

Dit resultaat lijkt in tegenspraak te zijn met het ervaringsfeit dat de rechter in zijn vonnis vrijwel steeds veroordeelt conform de eis van het Openbaar Ministerie, dan wel een lagere straf oplegt dan gevorderd wordt. Het van dit beeld afwijkende resultaat dat we hier aantreffen wordt veroorzaakt door het feit dat we vooral in de gevallen waar een hoge boete werd opgelegd niet over informatie omtrent het door de officier of schout gevorderde bedrag konden beschikken.

Ook in dit onderzoek blijkt dat de kantonrechter overwegend conform de eis vonnist: van de 131 gevallen waar zowel eis als vonnis bekend waren week de kantonrechter in 21 gevallen (16%) af van de eis van de officier. In vijftien van deze 21 gevallen legde de kantonrechter een zwaardere straf op dan de officier eiste.

In Utrecht werd niet van de eis van het OM afgeweken, in Amsterdam gebeurde dat 14 keer, in Haarlem één keer, en de overige zes gevallen vonden dus in Dordrecht plaats. Indien de zaak bij verstek werd behandeld werd nog minder van de eis van de officier afgeweken (overigens was slechts in 10% van de gevallen waarover vonnisgegevens beschikbaar waren de verdachte ter terechtzitting verschenen).

Gezien het resultaat dat de kantonrechter zelden afwijkt van de eis van het OM en het resultaat van de vorige paragraaf, dat de eis van de officier kennelijk een standaard betreft waarvan slechts zelden wordt afgeweken, zullen we mogen verwachten dat ook het vonnis van de kantonrechter nauwelijks met persoons- en zaakskenmerken samenhangt. Slechts de gevallen waarin de eis onbekend was kunnen deze verwachting doorkruisen. Inderdaad blijkt dat mannen niet zwaarder of lichter gestraft worden dan vrouwen. Met betrekking tot de leeftijd van de dader lijkt wel een verband te bestaan: de onder 30-jarigen werden met gemiddeld f 35,38 beboet, de 30 tot 40 jarigen met f 33,28 en voor de boven 40-jarigen bedroeg gemiddelde boete f 31,96. Op 5% bleek het verschil tussen de jongste en de oudste categorie echter niet significant. Laten wij de ene extreme boete weg (die overigens in de jongste categorie viel) dan is hetzelfde verschil zelfs op 10%-niveau nog niet significant. Er is dus ook bij het vonnis van de kantonrechter niet sprake van een leeftijdseffect. Ook het beroepsniveau blijkt niet van invloed, en evenmin het feit of verdachte al dan

niet bekende. Het al dan niet verschenen zijn heeft ook geen invloed op de hoogte van het vonnis. Wel valt een zeer zwak verband met de aard van de overtreding op, maar dit is te wijten aan enkele bijzondere gevallen. De hiervoor uitgedrukte verwachting dat de kantonrechter slechts in beperkte mate invloed uitoefent op de hoogte van de sanctie is dus uitgekomen: hij conformeert zich, afgezien van enkele uitzonderingen, aan het OM, dat parkeerovertredingen routinematig behandelt.

In 4.2.3. hebben we al gezien dat de OM-routines per kanton verschillend kunnen zijn. Deze verschillen kunnen we dan ook in de vonnissen van de kantonrechter verwachten. Duidelijk zien we verschillen optreden, met Utrecht als kanton waar aanmerkelijk zwaarder gestraft wordt (zelfs wanneer we de vijf zaken met een boete groter dan vijftig gulden buiten beschouwing laten), en Haarlem als kanton met relatief lichte straffen. Uit tabel 5 blijkt duidelijk, dat overwegend een vonnis opgelegd wordt dat òf 40 gulden òf 30 gulden bedraagt. Dit met dien verstande dat in Haarlem in geen der gevallen een boete van veertig gulden werd opgelegd, en in Utrecht toch slechts weinig een boete van dertig gulden. Dit verschil (waarom in het ene geval 30 gulden gevonnist en in het andere geval 40 gulden) kon in het onderzoekmateriaal geen verklaring vinden, en moet derhalve aan het OM-beleid worden toegeschreven.

4.2.5. De executie van de boete.

4.2.5.1. De uitvoerbaarheid van de vonnissen.

De mogelijkheid tot executie van door de rechter opgelegde straffen vormt een apart probleem, waarbij twee aspecten een rol spelen: de onherroepelijkheid van het vonnis en de uitvoerbaarheid van het vonnis.

In principe is voor tenuitvoerlegging van vonnissen nodig dat deze onherroepelijk zijn (557¹ Sv). Vonnissen zijn onherroepelijk indien daartegen geen gewone rechtsmiddelen (dus verzet, hoger beroep en

cassatie) meer openstaan. Zolang dus nog gewone rechtsmiddelen openstaan (dat wil zeggen dat de verzets-, beroeps- en/of cassatietermijn van veertien dagen nog niet verstreken is, dan wel op het rechtsmiddel nog niet is beslist) kan dus nog géén straf worden geëxecuteerd. Voor vonnissen die niet bij verstek gewezen zijn, gaat dit onverkort op. Deze vonnissen zijn dus uitvoerbaar vanaf 14 dagen na de uitspraak. Dit lijdt slechts uitzondering indien zowel het Openbaar Ministerie als de veroordeelde direct na de uitspraak afzien van het instellen van rechtsmiddelen. In dat geval is het vonnis onmiddellijk onherroepelijk en kan dus onmiddellijk worden tenuitvoergelegd.

Bij verstekvonnissen ligt de zaak iets anders. Tegen deze vonnissen kan verzet worden gedaan, of, indien een boete van meer dan 50 gulden werd opgelegd, hoger beroep. Dit moet geschieden binnen 14 dagen nadat de veroordeelde van de inhoud van het vonnis op de hoogte is (399 lid 1 sub b Sv.). Daartoe wordt zo spoedig mogelijk een verstekmededeling aan de veroordeelde betekend (366¹Sv.), en wel zoveel mogelijk aan de veroordeelde in persoon (366^{2,3}Sv.). Indien de betekening wel geldig is geschied, doch niet in persoon, doet zich de mogelijkheid voor, dat de veroordeelde niet op de hoogte is van het vonnis. Niettemin is het vonnis toch uitvoerbaar (557²Sv.). Zodra veroordeelde op enige wijze kennis neemt van het vonnis kan hij dan alsnog gedurende 14 dagen verzet doen of hoger beroep instellen. Dit schorst dan de betalingsverplichting. De procedure zou kunnen leiden tot een grote mate van het doen van verzet. Daarom werd vastgesteld dat indien de dagvaarding in persoon aan de verdachte betekend werd en deze verstek liet gaan, hem geen verstekmededeling zal worden betekend (366¹Sv.). Het vonnis is dan onmiddellijk na de uitspraak uitvoerbaar (557²Sv.). Dit geldt ook als de zaak door oproeping is aanhangig gemaakt (392²Sv.).

Samenvattend kan dan gesteld worden, dat vonnissen inzake parkeerovertradingen uitvoerbaar zijn

- a. bij verstek
  1. Indien dagvaarding in persoon betekend werd en in oproepingszaken: onmiddellijk na de uitspraak.
  2. Indien dagvaarding niet in persoon betekend werd: onmiddellijk na geldige betekening van de verstekmededeling.
- b. bij tegen-
  1. 14 dagen na uitspraak
  2. onmiddellijk na de uitspraak, indien zowel Openbaar Ministerie als veroordeelde afzien van het instellen van rechtsmiddelen.

In 4.2.4. zagen we dat in slechts 17 van de 173 zaken waar we over gegevens omtrent het vonnis beschikten de verdachte verschenen was. Eén van hen werd vrijgesproken, bij een ander werd geen straf opgelegd.

Bij 45 van de vonnissen die bij verstek gewezen werden, was de dagvaarding in persoon betekend¹⁾, zodat ook aan deze groep geen verstekmededeling behoefde te worden betekend. Dit betekent dat van de 171 opgelegde straffen waaromtrent we gegevens hadden in 111 gevallen een verstekmededeling moest worden betekend. In géén van de gevallen waarvan wij over gegevens beschikken werd een rechtsmiddel ingesteld. De aanvangsdatum van de uitvoerbaarheid van bovengenoemde 171 opgelegde boetes lag dus in 111 gevallen op 14 dagen na betekening van de verstekmededeling, en in 60 gevallen op 14 dagen na de uitspraak. Van deze 60 hebben er overigens 9 direct na de zitting de opgelegde boete betaald.

4.2.5.2. De executie van de opgelegde boetes.

Recapitulerend waren er 195 vonnissen op 879 ingeschreven zaken. In twee gevallen werd geen straf opgelegd, waardoor dus 193 vonnissen voor executie vatbaar werden. In 9 gevallen werd aansluitend aan de terechtzitting de boete voldaan, zodat er nog 184 vonnissen waren die inbreng van het OM bij de executie behoeven. In één zaak werd de executie overgedragen aan het inmiddels in werking gestelde Centraal Ontvangkantoor der Gerechten te Almelo. Zolang de zaak daar aanhangig is, is op de parketten geen informatie omtrent de afhandeling bekend. In 183 gevallen werd de executie dus door de parketten zelf aangevangen door een termijn vast te stellen waarbinnen betaald moet worden.

---

1) In totaal werden van de 203 uitgebrachte dagvaardingen er 68 in persoon betekend.

De veroordeelden reageerden niet allen: slechts 43 betaalden. Ten tijde van de steekproeftrekking was de termijn in één geval nog niet verstreken.

Na verstrijken van de betaaltermijn was er dus in 139 van de 183 gevallen nog niet betaald, en moest dus verdere actie worden ondernomen. Eén van de mogelijkheden tot verdere actie is het stellen van een tweede betaaltermijn. In 8 gevallen leidde dit tot betaling binnen de gestelde tweede termijn. Bij het verstrijken van de tweede betaaltermijn was dus door 51 personen de boete betaald. Tellen we de 9 erbij die onmiddellijk betaalden, dan hebben dus 60 personen betaald. Zes personen betaalden na verstrijken van de tweede termijn. Totaal werd dus door 66 personen de boete betaald. Dit dus slechts voorzover we over executiegegevens beschikken.

Tot verhaal van niet betaalde boetes werd niet overgegaan. Dit betekent dus dat tot arrestatie tot het ondergaan van de vervangende hechtenis zal worden overgegaan. Dit komt aan de orde voor 125 gevallen, nl. 195 vonnissen, verminderd met één vrijspraak, één schuldigverklaring zonder straf, één zgn. IBIS geval, één zaak die nog in de betalings-termijn verkeerde en de 66 betaalde boetes. In één geval werd nadrukkelijk géén arrestatiebevel uitgebracht¹⁾. Het uitbrengen van het arrestatiebevel leidde tot 76 betalingen. In één geval werd de voorlopige hechtenis geëxecuteerd. Van 47 zaken is dus géén informatie over de executie beschikbaar.

---

1) Veroordeelde was een rechtspersoon.

4.3. De snelheid van afdoening van parkeerovertradingen door justitie

In 4.2. hebben we aandacht besteed aan de wijze van afdoening van parkeerovertradingen. Daarbij bleek dat de afdoening vrij routinematig geschiedde. Vrijwel alle verdachten werd een transactie-aanbod gedaan; aan hen die, eventueel na een tweede transactie-aanbod, niet hadden betaald werd een dagvaarding gezonden. Ter zitting werden eisen geformuleerd, die op enkele uitzonderingen na òf 30 gulden boete, òf 40 gulden boete betroffen. De kantonrechter vonniste overwegend conform de eis: slechts in 21 gevallen werd van de eis afgeweken.

In dit hoofdstuk zullen wij aandacht besteden aan het tijdsverloop dat met de afdoening gemoeid is. We zullen hierbij telkens als uitgangspunt nemen het moment waarop de sanctie betaald werd¹⁾, dan wel de datum van de sepotbeslissing. Vervolgens zullen we dan aangeven het tijdsverloop over de voorafgaande fasen in het afdoeningsproces.

4.3.1. Het tijdsverloop tussen de parkeerovertrading en de sepotbeslissing

In 4.2.1. hebben we gezien dat we uit ons materiaal geen conclusie omtrent een door het OM gevoerd sepotbeleid konden trekken die anders luidt dan dat er weinig geseponneerd wordt. Dit niet alleen vanwege het geringe aantal sepot (39 op 879 ingeschreven zaken), maar vooral door het feit dat deze voor het grootste deel zgn. technische of processuele sepot betroffen.

Uit de analyse van het tijdsverloop blijken toch enkele details die op zijn minst opmerkelijk geacht moeten worden (zie tabel 6). Het eerste dat opvalt is dat in alle kantons toch enkele maanden verstrijken alvorens de sepotbeslissing wordt genomen. Dit past

---

1) Gemeten aan de datum van de boeking van de betaling.

Tabel 6: Het gemiddeld tijdsverloop tussen de datum van de sepotbeslissing en de datum van de overtreding naar kanton (in dagen)

Fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
Tijd tussen over- treding en sepot- beslissing	265	162	192	362	222
Tijd tussen over- treding en in- schrijving op parket	143	56	81	88	91
Tijd tussen in- schrijving en sepotbeslissing	121	112	115	274	131
aantal zaken	13	17	6	3	39

in het beeld dat in 4.2. tot stand kwam. De routine van het OM be-
staat in het aanbieden van een transactievoorstel. Eerst wanneer dat
geen succes heeft wordt aan andere mogelijkheden van afdoening gedacht.
Wat verder blijkt is dat dit verschijnsel zich in het kanton Dordrecht
kennelijk in heel sterke mate voordoet: voor de drie sepotbeslissingen
stond daar gemiddeld 9 maanden. Kijken we naar de kantons Haarlem, Am-
sterdam en Utrecht, dan zien we dat de geseponeerde zaken ongeveer even
lang (4 maanden) na de inschrijving werden beslist. De verschillen in
de totale duur komen daar tot stand door de verschillen in de tijd
die verstreek tussen de overtreding en de inschrijving in het parket-
register.

Hier lijkt geen verklaring voor te vinden. Of het zou moeten zijn dat
'sepot-rijpe' zaken in Haarlem juist hierom sneller naar het parket
opgezonden worden dan de 'gewone' zaken, terwijl het in Amsterdam

zo is dat deze zaken juist langer onder aandacht van de politie blijven teneinde alsnog licht in de zaak te kunnen brengen.

4.3.2. Het tijdsverloop tussen de parkeerovertreiding en het betalen van het door het OM aangeboden transactiebedrag

In 4.2.2. zagen we dat in ruim 95% van de ingeschreven zaken vanwege het OM een transactievoorstel werd uitgezonden. In bijna tweederde deel hiervan werd binnen de gestelde termijn (inclusief de kennelijk toegestane overschrijding van de limiet) op dit voorstel ingegaan. Uit tabel 7 lezen we dat de boeking van de betaling gemiddeld drie à vier maanden na de overtreiding plaats vond. In de

Tabel 7 : De gemiddelde duur van de verschillende fasen in de afhandeling voor zaken die bij het eerste aanbod in een transactie resulteerden, naar kanton (in dagen)

fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de overtreiding en de boeking van de betaling	119	122	99	99	110
De tijd tussen de overtreiding en de inschrijving ter parkette	85	83	69	70	77
De tijd tussen de inschrijving ter parkette en de boeking van de betaling	34	39	31	29	33
De tijd tussen de inschrijving ter parkette en de vervalddag van het eerste transactieaanbod van het OM	32	40	34	28	33

kantons Haarlem en Amsterdam ging er ongeveer drie weken langer overheen alvorens het transactiebedrag betaald werd dan in de kantons Utrecht en Dordrecht. De gestelde termijn verliep in alle kantons ongeveer een maand na de inschrijving in het parketregister, en de boeking van de betaling vond plaats zo ongeveer op de vervaldag. Hieruit kunnen twee conclusies worden getrokken. Op de eerste plaats wacht de verdachte met betalen tot rond de vervaldag. Op de tweede plaats blijken ook hier de verschillen in de totale duur van de afhandeling van deze zaken grotendeels veroorzaakt te zijn door de verschillen in de duur dat de zaken in behandeling bij de politie waren. De tabel geeft hierover ook duidelijkheid: in de kantons Haarlem en Amsterdam waren de zaken die bij het eerste transactieaanbod werden afgedaan ongeveer twee weken langer bij de politie in behandeling dan in de kantons Utrecht en Dordrecht.

Aan ongeveer tweederde van de verdachten die niet op het transactievoorstel ingingen werd een tweede termijn geboden, waaraan door 93 personen gevolg werd gegeven. Er bleek overigens dat 8 personen na ontvangst van de dagvaarding nog het transactiebedrag betaald hadden. Door het OM werd dit geaccepteerd, en de dagvaarding werd ingetrokken. Dit duidt erop dat het OM overschrijding van de gestelde termijnen toelaat. Het lijkt erop dat veel wordt toegelaten om de zaak van de zitting van de kantonrechter weg te houden. Omdat het OM de termijnoverschrijdingen accepteert hebben we genoemde acht gevallen gerekend tot die zaken die na het tweede transactieaanbod waren afgedaan. In tabel 8 hebben we het tijdsverloop voor deze groep van zaken weergegeven.

Opvallend is dat de verschillen tussen Amsterdam en Haarlem groter zijn dan bij de zaken die bij het eerste transactieaanbod reeds tot een einde kwamen. Het beeld omtrent de kantons Utrecht en Dordrecht dat we hiervoor reeds aantreffen blijft hier ongewijzigd. In Dor-

drecht wordt de eerste transactietermijn iets korter gesteld dan in de overige kantons, maar voor het overige is het resultaat nagenoeg gelijk als in het kanton Utrecht.

Over het geheel genomen blijken de zaken in alle kantons ongeveer even lang bij de politie in behandeling te zijn geweest als de zaken die bij het eerste transactievoorstel werden afgedaan, en ook de duur van de eerste transactietermijn is nagenoeg hetzelfde. Ook in het tijdsverschil tussen de inschrijving ten parkette en de vervalddag van het tweede transactieaanbod zijn geen grote verschillen.

Tabel 8 : De duur van de verschillende fasen van de afdoening voor zaken die bij het tweede aanbod in een transactie resulteerden, naar kanton (in dagen)

Fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de aanbidding en de boeking van de betaling	150	175	168	163	165
De tijd tussen de overtreding en de inschrijving ten parkette	84	93	72	69	80
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de boeking van de betaling	66	82	96	95	85
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de vervalddag van het <u>eerste</u> transactieaanbod van het OM	32	36	34	26	32
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de vervalddag van het <u>tweede</u> transactieaanbod van het OM	78	81	75	77	78

Er verliep ongeveer een maand tussen de inschrijving ten parkette en de eerste vervaldag, terwijl de tweede vervaldag bepaald werd op ongeveer anderhalve maand na de eerste vervaldag. De verschillen in de totale duur van deze zaken worden dan ook vooral veroorzaakt door een verschil in de betalingssnelheid van de verdachte. Resulteerde het eerste transactieaanbod in alle kantons nog tot een geboekte betaling rond de vervaldag, nu is dat nog slechts in Haarlem het geval. In Amsterdam werd de betaling nu gemiddeld twee weken vóór de vervaldag geboekt, maar in Dordrecht en Utrecht gemiddeld drie weken er na! Een ruimere acceptatie van de overschrijding van de gestelde termijnen in Utrecht en Dordrecht lijkt de belangrijkste verklaring voor dit verschil te zijn. Immers, indien de gestelde termijnen strikt gehanteerd worden is slechts een betrekkelijk korte overschrijding, die veroorzaakt wordt door administratieve factoren, toelaatbaar. Een limietoverschrijding als in Dordrecht en Utrecht is dan ondenkbaar.

Wanneer we nu alle zaken die door geslaagde transactie werden afgedaan bij elkaar nemen, dan ontstaat het beeld van tabel 9. We zien dan nogmaals dat de eerste transactietermijn ongeveer een maand na inschrijving afliep (in Dordrecht enkele dagen minder, en in Haarlem enkele dagen langer). De betaling vond in Haarlem en Amsterdam gemiddeld een week na de vervaldag van de eerste transactietermijn plaats, in Utrecht en Dordrecht was dat ongeveer tien dagen. In Haarlem en Amsterdam waren de zaken gemiddeld twee weken langer bij de politie dan in Utrecht en Dordrecht. Dit alles resulteert in een totale gemiddelde duur van de zaken die door OM-transactie werden afgedaan van ruim 15 weken in Dordrecht, 16 weken in Utrecht, ruim 17 weken in Amsterdam en bijna 19 weken in Haarlem. Op een totale duur van ongeveer vier maanden is het grootste verschil meer dan drie weken. Dit verschil wordt vooral bepaald door het verschil in de duur die de zaak bij de politie is.

Tabel 9: De gemiddelde duur van de diverse afhandelingsfasen voor zaken die middels OM transactie werden afgedaan

fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de overtreding en de boeking van de betaling	123	131	112	108	118
De tijd tussen de overtreding en de inschrijving ten parkette	85	85	70	70	77
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de boeking van de betaling	38	46	43	38	85
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de vervaldag van het <u>eerste</u> transactiebedrag	32	39	34	28	33

4.3.3. Het tijdsverloop van die zaken die door de kantonrechter door oplegging van een boete werden afgedaan

De 195 zaken die op de terechtzitting werden gebracht resulteerden vrijwel allemaal in het opleggen van een boete. Slechts in één geval werd de verdachte vrijgesproken, en eveneens in slechts één geval werd de verdachte schuldig verklaard zonder toepassing van straf. De overige 193 gevallen werden dus met een boete afgedaan¹⁾.

1) In 22 gevallen was echter geen vonnisinformatie beschikbaar.

De executie van het vonnis vangt aan door het stellen van een termijn waarbinnen de boete betaald dient te zijn. Het OM is in deze betrekkelijk vrij bij het bepalen van de duur van deze termijn, maar ook in verband met het moment waarop het de termijn vaststelt. In 47 gevallen beschikken we niet over gegevens omtrent de executie van het vonnis; 28 van deze zaken werden afgedaan in het kanton Amsterdam.¹⁾

Uit tabel 10 blijkt dat de gemiddelde duur van zaken die voor de eerste vervaldag van de opgelegde boete tot een geslaagde executie kwamen ongeveer een jaar betrof. Dat wil zeggen dat de boeking van de boetebetaling een jaar na het plegen van het feit plaatsvond, met het kanton Amsterdam als uitschieter naar boven met een duur van 14 maanden, en het kanton Dordrecht als uitschieter naar beneden met ongeveer tien maanden. Het verschil in duur tussen de kantons Amsterdam en Dordrecht bedraagt derhalve drie en een halve maand (108 dagen). Van dit verschil komen 84 dagen op rekening van een snellere executie in Dordrecht, 16 dagen ontstaan door het feit dat de zaken in Dordrecht minder lang bij de politie blijven dan in Amsterdam, terwijl in Dordrecht de zitting gemiddeld 8 dagen eerder plaatsvond.

---

1) De oorzaak van het ontbreken van deze gegevens in het kanton Amsterdam is een achterstand in de executiefase. In de zaken waarvan de executiegegevens ontbreken lopen vermoedelijk de arrestatiebevelen op het moment van het schrijven van dit rapport. Zekerheid hieromtrent was niet te verkrijgen.

Tabel 10: De duur van de verschillende fasen van afdoening van die zaken waarbij de opgelegde boete voor de eerste vervalddag werd betaald

Fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de overtreding en de boeking van de betaling	425	338	360	317	359
De tijd tussen de overtreding en de inschrijving ten parkette	89	62	64	73	72
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de boeking van de betaling	336	277	296	245	288
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de terechtzitting	217	196	196	209	205
De tijd tussen de terechtzitting en de boeking van de betaling	119	81	100	35	82
De tijd tussen de terechtzitting en de eerste vervalddag van het betalen van de boete	145	87	133	60	111

Duidelijk blijkt, in vergelijking met tabel 9, dat de zaken die in Haarlem aan de kantonrechter werden voorgelegd aanzienlijk korter bij de politie bleven dan de getransigeerde zaken (ongeveer drie weken). In de andere kantons waren de verschillen lang niet zo groot. Overigens veronderstelden we reeds bij de behandeling van de septs dat "moeilijke" zaken in Haarlem sneller aan het OM wor-

den doorgegeven. Of deze conclusie ook hier van toepassing is moet betwijfeld worden. Op de eerste plaats omdat slechts van een beperkt aantal zaken tevoren reeds vastgesteld kan worden dat ze zonder transactieaanbod op de zitting gebracht zullen worden. En op de tweede plaats omdat dan in alle gevallen die op de zitting gebracht worden die duur bij de politie korter zou moeten zijn dan bij de getransigeerde gevallen. Zoals we verder zullen zien is dat ook in Haarlem niet het geval. De gemiddeld korte tijd die de zaken in het kanton Haarlem bij de politie bleven moet dus toch veel meer als een toevalscijfer worden bestempeld.

Uit de tabel zien we dat de zaken die bij de eerste boetevervaldag afgehandeld werden een tijdsverloop van $6\frac{1}{2}$ tot 7 maanden sedert de inschrijving ten parkette vertoonden. De verschillen tussen de kantons waren in dit opzicht niet groot, hoewel het in Amsterdam duidelijk langer duurde dan elders.

De sterkste verschillen zien we in de expiratiedatum van de termijn. Deze was in Dordrecht twee maanden na het vonnis, in Haarlem drie maanden, in Utrecht $4\frac{1}{2}$ maand en in Amsterdam bijna vijf maanden. Dat deze termijn in Utrecht wat langer is kan verband houden met het feit dat in Utrecht geen tweede termijn gesteld werd, en in de andere kantons wel. Opvallend is vooral dat, behalve in Haarlem, de boete betaald en geboekt werd ongeveer een maand voor de vervaldag; in Haarlem was dit slechts een week. Dit is te meer opmerkelijk daar het beeld bij de OM-transacties zo was dat de boeking rond de vervaldag plaatsvond, of zelfs nog ruim daarna, in het geval betaald werd na het tweede transactieaanbod.

Zoals we eerder zagen levert deze tweede termijn slechts een zeer gering aantal betalingen op, zodat we aan deze categorie geen verdere aandacht zullen besteden.

Als de boete dus betaald wordt, mogen we concluderen, dan gebeurt dat ook snel. Weigert men echter te betalen, dat wil zeggen wordt niet voor het verstrijken van de eerste en eventueel volgende ter-

mijn betaald, dan gaat de zaak erg lang duren. De laatste poging om de boete te innen geschiedt bij het uitbrengen van het arrestatiebevel, teneinde de vervangende hechtenis wegens niet betalen van de boete te ondergaan. De executie van de vervangende hechte-

Tabel 11: De duur van de verschillende fasen in de afhandeling bij die zaken waar een arrestatiebevel werd uitgebracht

Fase					Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de overtre- ding en de boeking van de betaling	768	535	500	522	526
De tijd tussen de overtre- ding en de inschrijving ten parkette	133	124	86	86	98
De tijd tussen de inschrij- ving ten parkette en de boeking van de betaling	635	412	414	435	427
De tijd tussen de in- schrijving ten parket- te en de terechtzitting	149	196	194	234	208
De tijd tussen de te- rechtzitting en de boe- king van de betaling	486	210	220	201	218
De tijd tussen de te- rechtzitting en de <u>eerste</u> vervalddag van het betalen v.d. boete	129	97	113	69	93
De tijd tussen de te- rechtzitting en de <u>tweede</u> vervalddag voor het betalen van de boete	264	138	-	118	133
De tijd tussen de te- rechtzitting en het arrestatiebevel	430	169	182	142	171
De tijd tussen het ar- restatiebevel en de boeking van de beta- ling	56	42	38	59	47

nis kan alsnog voorkomen worden door de boete mét wettelijke verhoging te betalen. In één geval werd de vervangende hechtenis geëxecuteerd. Uit tabel II blijkt duidelijk dat deze zaken allemaal langer bij de politie verbleven dan de zaken die op andere wijze werden afgedaan. Kennelijk hebben we hier te maken met niet coöperatieve personen: zij wensen niet te betalen anders dan onder dwang, en geven geen enkele medewerking, ook niet aan de politie. De cijfers in Amsterdam betreffen hier slechts twee zaken, zodat we dit kanton hier buiten de aandacht zullen laten. In de overige kantons zien we dat deze zaken, wat de bemoeienissen van het parket in de vervolgingsfase betreft, vergelijkbaar zijn met de zaken waarbij de betaling van de boete op tijd plaatsvond. De zitting vond plaats ongeveer $6\frac{1}{2}$ à 7 maanden na inschrijving ten parkette. De boetetermijnen liepen gemiddeld wel iets later af. Het arrestatiebevel werd gemiddeld een maand na afloop van de tweede termijn uitgebracht in de kantons Haarlem en Dordrecht. In Utrecht, waar geen tweede termijn gesteld werd, gebeurde dit ruim twee maanden na verstrijken van de eerste (en enige) termijn. Na betaling aan degene die het arrestatiebevel uitbrengt vinden nog enkele administratieve handelingen plaats die voor een aanzienlijk latere boeking kunnen zorgen. Dit gebeurde dan ook: de betaling werd uiteindelijk anderhalf tot twee maanden na het arrestatiebevel geboekt. Een en ander had overigens tot gevolg dat de boeking van de betaling 7 maanden na de terechtzitting was geschied. Inmiddels zijn dan in Utrecht 17 maanden verstreken sinds het plegen van de parkeerovertreiding, in Haarlem 18 maanden en in Dordrecht $17\frac{1}{2}$ maand. De twee zaken in het kanton Amsterdam namen sedert de overtreiding overigens gemiddeld $25\frac{1}{2}$ maand in beslag, dus ruim twee jaren!

Wanneer we bezien hoe de verschillende fasen in de afhandeling van de beboete zaken verlopen zonder rekening te houden met de aanleiding tot de betaling, ontstaat het beeld dat tabel 14 ons schetst. Gemiddeld neemt de zaak, van overtreding tot en met de boeking van de betaling 15 maanden in beslag, waarvan 3 maanden in de politiefase en 12 maanden in de justitiefase. Tussen inschrijving ten parkette en de terechtzitting verlopen 7 maanden.

Tabel 12: De duur van de verschillende fasen in de afhandeling van parkeerovertredingen die resulteerden in een door de kantonrechter opgelegde boete

Fase	Kanton				Totaal
	Amsterdam	Haarlem	Utrecht	Dordrecht	
De tijd tussen de overtreding en de boeking van de betaling	488	467	449	429	452
De tijd tussen de overtreding en de inschrijving ten parkette	93	102	78	76	86
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de boeking van de betaling	395	366	371	355	368
De tijd tussen de inschrijving ten parkette en de terechtzitting	212	199	195	215	205
De tijd tussen de terechtzitting en de boeking van de betaling	182	161	177	137	160
De tijd tussen de terechtzitting en de eerste vervaldag	141	93	121	65	99

den. Deze 7 maanden worden voor een groot deel (4 maanden) gebruikt om tot een transactie te komen. Na de terechtzitting verlopen nog gemiddeld vijf maanden om de boete te innen, waarvan gemiddeld drie maanden de eerstgestelde vervaldag van de boete bepaalden. Gemiddeld ruim vijf maanden na het vonnis werd de boetebetaling afgeboekt. Met uitzondering van de politiefase namen alle fasen in het kanton Amsterdam meer tijd in beslag dan in de andere kantons. De politiefase duurde in het kanton Haarlem het langst. Utrecht was het snelst met het op de zitting brengen van de zaken. En in Dordrecht duurde de politiefase kort, en vooral door een snelle executie, ook de gehele justitiefase (dus van inschrijving tot en met boeking van de betaling). Dit alles resulteerde in een totale duur van, zoals gezegd in totaal 15 maanden, doch voor Dordrecht ruim 14 maanden, voor Utrecht 15 maanden, voor Haarlem 15½ maand en voor Amsterdam ruim 16 maanden. Het grootste verschil bedroeg twee maanden. Of anders uitgedrukt: gemiddeld neemt een berechte zaak in Amsterdam 14% meer tijd in beslag dan in Dordrecht.

5. Samenvatting en discussie

De justitiële afdoening van parkeerovertredingen werd in dit onderzoek bestudeerd aan de hand van de op de parketten rustende dossiers van in het jaar 1977 ingeschreven zaken. Het onderzoek vond plaats in vier kantons, te weten de kantons Amsterdam, Haarlem, Utrecht, en Dordrecht. In totaal werden 879 zaken in het onderzoek betrokken. Van deze 879 zaken werden er 39 (4,4%) geseponeerd, 645 (73,4%) werden door middel van OM-transactie afgedaan en de overige 195 zaken (22,2%) werd ter zitting van de kantonrechter gebracht. In Amsterdam resulteerden relatief minder zaken in een geslaagde transactie (70,1%) en kwamen meer zaken ter terechtzitting (24,5%). In Haarlem kwamen relatief veel sepot's voor (8,2%) en werd de kantonrechter met weinig zaken geconfronteerd (16,8%). In Dordrecht werd vooral weinig geseponeerd (1,4%).

De grootste verschillen zien we dus bij de sepotpercentages. Tot een verschil in sepotbeleid kon echter niet geconcludeerd worden. Vooreerst niet vanwege het geringe aantal geseponeerde zaken. En tenslotte niet vanwege het feit dat deze sepot's voor een zeer groot deel zgn. technische of processuele sepot's betroffen, d.w.z. voornamelijk geseponeerd werden vanwege bewijsproblemen.

In omvang van de verschillen komen de percentages van de ter zitting gebrachte zaken op de tweede plaats. Een vergelijking met de kantons m.b.t. de mogelijke oorzaken van deze verschillen brengt ons direct op de vraag waarom de transactie niet slaagde. Immers, slechts die zaken worden niet ter zitting gebracht die òf geseponeerd zijn òf niet in een transactie resulteerden.

Dit beeld kan verstoord worden indien het Openbaar Ministerie in een groot aantal zaken geen transactievoorstel doet. Dit zou wijzen op een positieve beslissing om de zaak ter terechtzitting te brengen. Daar in niet meer dan 32 gevallen geen transactie werd aangeboden, kunnen we niet concluderen tot een actief dagvaardingsbeleid, althans niet tot verschillen daarin tussen de kantons.

Dit heeft overigens ook tot gevolg, dat eveneens niet besloten kan worden tot een actief transactiebeleid. Of dat beleid zou moeten bestaan uit het doen van een transactieaanbod in alle zaken, behalve wanneer op voorhand reeds duidelijk zou zijn dat dit toch geen kans maakt, bv. omdat verdachte expliciet de wens te kennen heeft gegeven dat de kantonrechter zich over de zaak zal buigen. Een dergelijk beleid is er op gericht zoveel mogelijk zaken tot afdoening te doen komen zonder inmenging van de kantonrechter, Voor eenvoudige zaken waar geen bewijsproblemen zijn en geen rechtvaardigings- of schulditsluitingsgronden een rol spelen kunnen de bezwaren tegen een dergelijk beleid bepaald niet van groot gewicht geacht worden. De verdachte immers hoeft niet op het transactieaanbod in te gaan, en kan zo alsnog de kantonrechter over de zaak laten oordelen.

Van een zodanig beleid bleek overigens wel. In slechts 32 van alle 879 zaken werd geen transactieaanbod gedaan door het OM. Verder bleek dat tweederde van hen die niet voor de vervaldatum het bedrag van de transactie betaald hadden, een tweede transactieaanbod werd gedaan. Tijdsoverschrijdingen worden door het OM geaccepteerd, zelfs nog als betaald wordt nadat het OM reeds tot dagvaarding is overgegaan. Uit de analyse van de tijdsduren van de verschillende fasen in de afhandeling bleek, dat tot dagvaarding eerst wordt overgegaan na het verstrijken van de tweede transactietermijn. Dit geldt ook voor de sepotbeslissing. Hieruit mogen we afleiden dat de justitiële afhandeling start met een administratieve routine om tot een geslaagde transactie te geraken. Eerst als deze routine niet tot het gewenste resultaat leidt, wordt de keuze gemaakt tussen seponeren of dagvaarden. Genoemde administratieve routine bestaat uit het toezenden van een acceptgirokaart, kort na de binnenkomst van het politie PV op de parketadministratie met de aanduiding dat tot strafvervolging zal worden overgegaan indien binnen de gestelde tijd (ongeveer een maand) het betrokken bedrag niet betaald is.

Na een wachttijd van enkele weken, welke om administratieve redenen noodzakelijk is, wordt opnieuw een acceptgirokaart verzonden met het verzoek om binnen een maand het betrokken bedrag te betalen¹⁾. Het routinematige van de activiteiten van het OM houdt niet op na de eventueel niet geslaagde transactie. De sepotbeslissing geschiedt misschien niet routinematig, doch hieromtrent kunnen wij in dit onderzoek geen uitspraak doen. Het strafvorderingsbeleid van het Openbaar Ministerie, zoals dat tot uitdrukking komt in de eis, duidt ook op een routine. Er werden uitsluitend geldstraffen geeist. Deze bedroegen dan, behoudens uitzonderingen, òf 30 gulden, òf 40 gulden. Enige verschillen tussen de kantons konden in deze wel worden waargenomen. De gegevens omtrent de hoogte van de eis moeten echter met enige terughoudendheid worden gehanteerd. In ongeveer een kwart van het aantal berechte zaken was geen informatie omtrent de eis aanwezig. Dit speelde vooral in het kanton Utrecht. Het bleek niet mogelijk een verband vast te stellen dat statistisch significant was, tussen enerzijds de hoogte van de eis, en anderzijds de aard van de overtreding en kenmerken van de verdachte. Ook dit duidt op routinematig bezig zijn. Dit wordt nog versterkt wanneer we zien dat ook met betrekking tot de hoogte van het vonnis dergelijke verbanden niet werden aangetroffen, en tevens dat in die gevallen waar de eis wel bekend was, de kantonrechter overwegend conform de eis vonnist. In geval de verdachte niet verschenen was (en dit was in 90% van de zaken waarover we vonnisinformatie hebben het geval) werd over de gehele linie conform de eis gevonnist.

Samenvattend kunnen we stellen dat het justitiële optreden inzake parkeerovertradingen sterk routinematig verloopt. Hierbij willen wij dan nog wel aantekenen dat in deze routine weliswaar niet de aard van de overtreding tot verschillen in boetes leidt, maar dat dit nog niet wil zeggen dat andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld

---

1) Uit het materiaal was overigens niet af te leiden waarom in het ene geval wèl en in het andere geval niet een tweede transactieaanbod werd gedaan.

de plaats van overtreding, die verschillen ook niet zouden kunnen verklaren. Dit onderzoek kan op deze laatste vraag echter geen antwoord geven.

Na het vonnis komt weer een administratieve fase in de afhandeling van de parkeerovertradingen aan de orde. Het gaat hierbij om de executie van het vonnis, d.w.z. om het innen van de opgelegde boete. Dit geschiedt wederom door het toezenden van een acceptgirokaart onder vermelding dat in geval van niet tijdige betaling tot verhaal, respectievelijk executie van de vervangende hechtenis zal worden overgegaan.

Bij de 193 vonnissen waarbij een boete werd opgelegd, resulteerde dit in 52 gevallen in betaling binnen de termijn. Waren er voor wat betreft de termijnen in de transactiefase geen grote verschillen tussen de diverse kantons, in de executiefase zien we wel grote verschillen. In het kanton Dordrecht verviel de boetetermijn gemiddeld twee maanden na het vonnis, in het kanton Haarlem na ongeveer drie maanden, in Amsterdam na ongeveer vijf maanden en in Utrecht na ongeveer vier maanden. Hierbij dient te worden aangetekend dat in de kantons Amsterdam, Haarlem en Dordrecht bij niet betaling nog een volgende termijn gesteld werd, maar in Utrecht niet. Niet kon worden vastgesteld of deze verschillen veroorzaakt worden door het stellen van ruimere termijnen, of door het later aanvangen van de executie of van beide. Wanneer we nu aannemen dat in de zaken, waarvan geen executiegegevens beschikbaar waren, de executie overeenkomstig verloopt als bij zaken waar we deze informatie wel hebben, dan werd dus in 36% van de gevallen de boete binnen de termijn betaald.

Het stellen van een tweede termijn leverde slechts in totaal 14 betalingen op, zodat het totaal aantal langs deze weg geïnde boetes op 66 kwam, oftewel 46% van het totaal aantal opgelegde boetes.

In 77 gevallen werd een arrestatiebevel uitgebracht ter executie van de vervangende hechtenis. Hiervan werd in 76 gevallen alsnog betaald, en werd in één geval de vervangende hechtenis geëxecuteerd. Derhalve kon 54% niet tot executie komen zonder arrestatiebevel. Inmiddels zijn bij het uitbrengen van het arrestatiebevel

gemiddeld 477 dagen (16 maanden) verstreken sedert het feit plaats vond, waarvan ruim twaalf maanden sedert de inschrijving in het parketregister. De boeking van de uiteindelijke betaling vond dan nog weer anderhalve maand later plaats, zodat de totale duur van deze zaken gemiddeld ruim 17 maanden beslaat.

Tussen de kantons zijn er wel verschillen, die uiteindelijk resulteren in een verschil van een maand tussen de kantons Haarlem en Utrecht. De betrokken zaken waren in Haarlem overigens ruim een maand langer bij de politie dan in Utrecht. De periode dat de zaak onder het OM berustte was dus in beide kantons ongeveer even lang, ondanks verschillen in duur van tussenliggende fasen.

Met betrekking tot de verschillen in de duur van de executiefase is het heel goed mogelijk dat deze sinds het inwerking treden van het Interim Boete Incasso Systeem (IBIS) zullen zijn verdwenen. Dit zal dan kunnen resulteren in een gemiddeld kortere duur van de totale executiefase, doordat de arrestatiebevelen eerder zullen worden uitgebracht.

Een verdere routinisering in de fase vóór de terechtzitting kan moeilijk bezwaarlijk worden geacht, zeker nu, althans bij parkeerovertradingen, reeds blijkt van een sterk routinematig OM optreden.

In tabel 13 geven we tot slot een overzicht van de afhandelingsfasen en de tijdsduur van die fasen.

Tabel 13. Alle zaken, exclusief sepots.

Tijd gemiddeld in dagen tussen	Amster- dam	Haar- lem	Utrecht	Dor- drecht	Totaal
inschrijving ten - vervaldag eerste parkette transactieaanbod OM	35	40	34	28	34
vervaldag eerste - vervaldag tweede transactieaanbod transactieaanbod OM OM	47	46	42	49	45
vervaldag tweede - betekening dag- transactieaanbod vaarding OM	246	91	96	97	96
betekening dag- - terechtzitting vaarding	23	24	23	16	21
terechtzing - eerste vervaldag voor het betalen van de boete	141	93	121	65	99
eerste vervaldag - tweede vervaldag voor het betalen voor het betalen van de boete van de boete	121	42	} 69	50	55
tweede vervaldag - arrestatiebevel voor het betalen van de boete	166	29		26	34
arrestatiebevel - boeking van de betaling	56	42	38	59	47